Debatindlæg i Weekendavisen d. 19.6.2009

Fejlslutninger

af Professor David Dreyer Lassen, cand.polit., ph.d.
Økonomisk Institut, Københavns Universitet

Psykolog Nicolai Sennels gør sig i bogen *Blandt kriminelle muslimer* (anmeldt i WA d. 6.3.) nogle overvejelser om hvilke faktorer der gør, at indvandrere fra ikke-vestlige lande er overrepræsenteret i kriminalitetsstatistikken. Han peger, som titlen på hans bog antyder, på at den muslimske kultur er den helt overvejende årsag til den høje kriminalitetsgrad. Sennels analyse er blevet anfægtet, i WA af blandt andre, og ad flere omgange, Benny Lihme.

Skråsikkerheden i Sennels konklusioner står i grel kontrast til den videnskabelige litteratur hvor det er svært at finde solide årsagssammenhænge mellem kultur og kriminalitet; det kan godt være Sennels har ret, men der er foreløbigt intet i hans omgang med samfundsvidenskabelig metode der giver ham belæg for at hævde hvad han gør.

Sennels, og andre med ham, begår to helt fundamentale, og klassiske, fejlslutninger: Den første er det som i samfundsvidenskabelig metode hedder udvælgelse på den afhængige variabel. Titlen alene siger jo at Sennels har udvalgt sin helt særlige gruppe: (Unge) Kriminelle muslimer. For at se på hvilke faktorer der bidrager til kriminalitet, også blandt muslimer og andre trosretninger, er det imidlertid nødvendigt at forholde sig til det faktum at der faktisk er muslimer der ikke bliver kriminelle. Hvis vi, for at blive i den lidt krasse kategorisering, antager at alle muslimer er vokset op med samme normer og regler bliver det svært at opretholde konklusionen om at det er den muslimske religions regler og normer der alene, eller i samspil med det danske sociale system, er skyld i kriminalitet blandt muslimer.

Et berømt eksempel fra forskningen er at man for alle lande med revolutioner kan konstatere, som det er gjort i den politologiske sociologi, at disse har været under ydre militært pres. Kan vi derfor konkludere at ydre pres medfører revolutioner? Nej, vi er nødt til at se på om tilfælde af ydre pres overvejende resulterer i revolutioner. Det gør de ikke.

Den anden fejlslutning optræder i Sennels seneste indlæg (WA d. 4.6.), hvor han i et svar til Lihme påstår at der ingen sammenhæng er mellem krigstraumer og kriminalitet, da ”personer fra ikke-krigsramte lande som Iran, Pakistan og Tyrkiet” har en højere kriminalitetsfrekvens end irakiske og afghanske flygtninge. Hvordan man kan definere Iran som ikke-krigsramt, mens Irak i samme indlæg defineres som krigsramt er et åbent spørgsmål, al den stund at de to lande var i ødelæggende krig med hinanden i det meste af 1980’erne. Mere alvorligt afslører det imidlertid en grundlæggende fejlslutning, fra forhold på landeniveau til individuelle oplevelser. Jeg ved ikke hvorfra Sennels har den opfattelse at der ikke er nogen sammenhæng mellem krigstraumer og kriminalitet, men han henviser, ligesom Carsten Ringsmose og Kirsten Damgaard i et debatindlæg i WA d. 20.3. bl.a. til tal fra Danmarks Statistik. Man kan imidlertid, i modstrid med hvad Sennels, og Ringsmose og Damgaard for deres del, fremfører, hverken påvise eller afvise om der er en sammenhæng mellem krige og kriminalitetsindeks baseret på

Danmarks Statistiks indeks baseret på oprindelseslande. Det helt grundlæggende problem er her at man ikke uden videre kan slutte fra aggregerede størrelser, som f.eks. forekomsten af krige, til individuel adfærd. Det relevante spørgsmål er om den enkelte, eller den enkeltes familie, lider af krigstraumer, ikke om der er eller har været krig i oprindelseslandet. Hertil kommer at en lang række andre faktorer på individniveau kan påvirke kriminalitet, hvilket gør en argumentation baseret på forekomsten af krig i oprindelseslande meningsløs.

En stor del af debatten om indvandreres kriminalitet er alt, alt for forsimplet. For det første forsøger flere parter i debatten at gøre spørgsmål til enten/eller. Enten er det indvandrerbaggrund eller også er det krigstraumer osv. Det er imidlertid helt oplagt at flere faktorer gør sig gældende på samme tid, men en sådan argumentation sælger ikke billetter, hverken blandt indvandrervenner eller -fjender. Dette forårs bud er så at det er den muslimske kultur. Spørgsmålet er om det ikke siger mere om en særlig dansk kultur, nemlig at gøre sociale problemer til religiøse spørgsmål. Selv hvis der er en særlig kultur, hvad sagkundskaben åbenbart er uenige om, blandt grupper af unge med overvejende muslimsk baggrund, gør det jo ikke (sub)kulturen til muslimsk. Man taler i USA om en særlig sort kultur, der har mange lighedstræk med de miljøer man finder blandt indvandrere herhjemme, men den sorte kultur ses netop ikke i en religiøs optik, ej heller i en indvandringsretorik, men som en socialt betinget subkultur.